

ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ
Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти
сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 / ISO 9001:2015
Кафедра філософії, соціології та політології

ЗАТВЕРДЖЕНО

вченою радою ДТЕУ

(пост. п. 6 від «29» 06 20 23 р.)

Ректор

Анатолій МАЗАРАКІ

РОЗВИТОК ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ В
ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ /
DEVELOPMENT OF HUMAN CAPITAL IN THE
INFORMATION SOCIETY

ПРОГРАМА /
COURSE SUMMARY

Київ 2023

Розповсюдження і тиражування без офіційного дозволу ДТЕУ заборонено

Автор: Н.Б. Шуст, доктор соціологічних наук, професор, професор кафедри філософії, соціології та політології

Програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри філософії, соціології та політології «25» квітня 2023 р., протокол №27

Програму розглянуто і затверджено на засіданні вченої ради факультету міжнародної торгівлі та права «22» травня 2023 р., протокол №11

Рецензенти: В.А. Войналович, доктор політичних наук, професор, головний науковий співробітник відділу політичної культури та ідеології ІПіЕНД імені І.Ф.Кураса НАН України

О.В. Горпинич, кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії, соціології та політології

**РОЗВИТОК ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ В
ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ/
DEVELOPMENT OF HUMAN CAPITAL IN THE
INFORMATION SOCIETY**

**ПРОГРАМА/
COURSE SUMMARY**

ВСТУП

Програма дисципліни «Розвиток людського капіталу в інформаційному суспільстві» призначена для студентів магістрів ДТЕУ галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», спеціальності 054 «Соціологія», освітньої програми «Діджитал соціологія».

Програму підготовлено відповідно до Стандарту вищої освіти України із зазначеної спеціальності та відповідної освітньо-професійної програми підготовки магістрів ДТЕУ.

Програма складається з таких розділів:

1. Мета, завдання та предмет дисципліни.
2. Передумови вивчення дисципліни як вибіркової компоненти освітньої програми.
3. Результати вивчення дисципліни.
4. Зміст дисципліни.
5. Список рекомендованих джерел.
6. Лист погодження програми дисципліни.

1. МЕТА, ЗАВДАННЯ ТА ПРЕДМЕТ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення дисципліни «Розвиток людського капіталу в інформаційному суспільстві» є набуття студентами інтегральних, загальних (інструментальних, міжособистісних, системних) та фахових компетенцій успішно розв'язувати складні задачі і проблеми дослідницького, прикладного та/або інноваційного характеру у сфері людського капіталу в інформаційному суспільстві, розуміти методологію оптимізації управління людськими ресурсами в торговельно-економічній сфері, спрямованої на просування і посилення економічного зростання.

Завданням вивчення дисципліни є формування у студентів системно-логічного уявлення щодо змісту понятійно-категоріального апарату людського капіталу в інформаційному суспільстві як соціальної системи та його складових, навчання приймати ефективні стратегічні та тактичні рішення щодо управління та розвитку людського капіталу.

Предметом вивчення дисципліни є концептуальні положення, принципи, функції та закономірності людського капіталу в інформаційному суспільстві щодо формування, розвитку стратегічного управління; специфіка вивчення людського капіталу в соціологічних дослідженнях.

2. ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ ЯК ОБОВ'ЯЗКОВОЇ КОМПОНЕНТИ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

знання:

- базові знання з філософських і соціальних дисциплін, що певною мірою впливають на формування теоретичних засад соціально-гуманітарного світогляду студентів.

вміння:

- визначатися в масиві різноманітних знань, використовувати різні за змістом та світоглядною направленістю наукові праці, підручники, навчальні посібники, історичні джерела;
- застосовувати соціологічні категорії, поняття, концепції та теорії для інтерпретації даних досліджень соціальних явищ і процесів;
- аргументувати свою точку зору і науково доводити її в дискусіях;
- здатність системно та критично мислити;
- здатність розв'язувати складні задачі і проблеми соціології дослідницького, прикладного та/або інноваційного характеру;
- здатність бути конкурентоспроможним кваліфікованим професіоналом із особливим інтересом до здійснення соціологічної, аналітичної та прогностичної діяльності;
- готовність до динамічних змін у суспільстві, постійного самовдосконалення та збагачення власного професійного досвіду.

3. РЕЗУЛЬТАТИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Розвиток людського капіталу в інформаційному суспільстві» як обов'язкова компонента освітньої програми, забезпечує оволодіння студентами загальними та фаховими компетентностями і досягнення ними програмних результатів навчання за відповідною освітньо-професійною програмою:

Діджитал соціологія (ОС магістр)

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності за освітньо-професійною програмою</i>		
ЗК01	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	2-7,10-14
ЗК03	Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).	1,2,7,8,13,14
ЗК04	Здатність працювати в міжнародному контексті.	13-14
ЗК06	Здатність приймати обґрунтовані рішення.	2,7,8,13,14

<i>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності за освітньою програмою</i>		
СК01	Здатність аналізувати соціальні явища і процеси.	3-14
СК02	Здатність виявляти, діагностувати та інтерпретувати соціальні проблеми українського суспільства та світової спільноти.	10-14
СК05	Здатність обговорювати результати соціологічних досліджень та проектів українською та іноземною мовами.	3-14
СК09	<i>Здатність оцінювати і враховувати економічні, соціальні та технологічні чинники, що впливають на сферу професійної діяльності.</i>	3-14
СК10	<i>Здатність критично осмислювати вплив цифрових технологій на суспільні зміни.</i>	1-14
<i>Програмні результати навчання за освітньою програмою</i>		
ПР01	Аналізувати соціальні явища і процеси, використовуючи емпіричні дані та сучасні концепції і теорії соціології.	3-14
ПР02	Здійснювати діагностику та інтерпретацію соціальних проблем українського суспільства та світової спільноти, причини їхнього виникнення та наслідки.	3-14
ПР03	Розробляти і реалізовувати соціальні та міждисциплінарні проекти з урахуванням соціальних, економічних, правових, екологічних та інших аспектів суспільного життя.	3-7, 10-14
ПР04	Застосовувати наукові знання, соціологічні та статистичні методи, цифрові технології, спеціалізоване програмне забезпечення для розв'язування складних задач соціології та суміжних галузей знань.	3-14
ПР06	Вільно спілкуватись усно і письмово українською мовою та однією з іноземних мов при обговоренні професійних питань, досліджень та інновацій у сфері соціології та суміжних наук у тому числі в контексті співпраці з європейськими та євроатлантичними інституціями.	3-14
ПР10	<i>Використовувати результати самостійного пошуку, аналізу та синтезу інформації з різних джерел для ефективного вирішення спеціалізованих задач професійної діяльності.</i>	1-14

4. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Людський капітал - складова частина нематеріальних активів в інформаційному суспільстві

Актуалізація категорії «людський капітал». «Розвиток людського капіталу в інформаційному суспільстві» як навчальна дисципліна. Співвідношення понять «людський капітал», «людський ресурс», «робоча сила», «трудова ресурси», «трудова потенція», «людський фактор», «соціальний капітал», «інноваційний потенціал», «інноваційний капітал».

Людський капітал як складова частина нематеріальних активів, що дозволяють соціальній організації/соціальному інституту вибудувати конкурентні переваги та посилювати економічне зростання.

Інформаційне суспільство як об'єкт наукового аналізу. Збільшення ролі інформації і знань в житті суспільства. Зростання кількості людей, зайнятих інформаційними технологіями, комунікаціями і виробництвом інформаційних продуктів і послуг, зростання їх частки у валовому внутрішньому продукті. Зростання інформатизації та ролі інформаційних технологій в суспільних та господарських відносинах. Створення глобального інформаційного простору.

Цілі і завдання людського капіталу. Функції людського капіталу. Управління людським капіталом. Показники формування людського капіталу. Типи людського капіталу. Основні методи оцінки людського капіталу. Структура людського капіталу. Професійна етика у сфері управління людським капіталом. Людський капітал як головний фактор формування і розвитку інноваційної економіки і економіки знань.

Сучасні методи збору, обробки й аналізу соціологічної інформації, методики діагностики, експертизи та прогнозування, інформаційно-комунікативні технології щодо людського капіталу в інформаційному суспільстві. Особливості проведення соціологічних досліджень у вивченні теоретико-методологічних основ управління людським капіталом. Соціологічний метод як методологічна основа вивчення практики людського капіталу; оцінки та вимірювання людського капіталу як соціального явища, ефективності його використання.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1[С.12-25],2[С.125-158].

*Додатковий:*4[С.12-28],5[С.24-45].

*Інтернет-ресурси:*14-20.

Тема 2. Історія становлення та розвитку теорії людського капіталу в інформаційному суспільстві

Концепції «постіндустріального суспільства» (Деніел Белл), «пост-фордизму», «постмодернізму», «суспільства знань», «телематичного суспільства», «інформаційної революції», «революції білих комірців» та «мережного суспільства». «Інформаційне суспільство» в Україні.

Людський капітал як фундаментальна категорія. Елементи теорії людського капіталу. Базові теорії людського капіталу: інституціональна теорія, неокласична

теорія, неокейнсіанство тощо. Причини виникнення теорії людського капіталу. Історичний аналіз етапів розвитку теорії людського капіталу в контексті наукових праць видатних економістів різних часів (Т. Шульц, Гері Беккер, Е. Денісон, Р. Солоу, Дж. Кендрік, С. Кузнець, С. Фабрикант, І. Фішер, Р. Лукас, Х.Боуєном, Дж. Кендрика, Л.Туроу, М.Блауга, Й. Бен-Порат, Дж. Вейзі,Б. Вейсброд, Ф. Махлуп, Дж. Мінцер, Дж. Псахаропулос, Л. Туроу). Розвиток теорії людського капіталу українськими вченими:О.Грішнова, І.Каленюк, А.Чухно, О.Бородіна, Н.Голікова, В.Мандибура та інші. Етапи формування теорії людського капіталу. Рівні людського капіталу: мікрорівень, мезорівень, макрорівень.

Гері Беккер: «Економіка дискримінації», «Людський капітал» , «Трактат про сім'ю».

Особливості співвідношення теоретичних і емпіричних форм та методів соціологічного пізнання концепції людського капіталу в інформаційному суспільстві. Методологічні проблеми соціологічних досліджень і тенденції розвитку соціологічного знання в концептуалізації людського капіталу в інформаційному суспільстві.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1[С.12-28],2[С.125-158].

Додатковий:4[С.12-28],5[С.36-124].

Інтернет-ресурси:14-20.

Тема 3. Людина як мета і рушійна сила формування та розвитку людського капіталу в інформаційному суспільстві

Людина як мета функціонування інформаційного соціуму. Людина як головна рушійна сила людського капіталу. Саморозвиток людини. "Економічна" людина А.Сміта. Економічна роль людини у марксистській економічній науці. Ліберальні концепції людської діяльності. Людина в сучасних концепціях розвитку суспільства: технократичний і соціокультурний підходи. Економічне мислення і проблема вибору. Поведінка виробника і поведінка споживача. Значення інформації для прийняття рішення. Економічне мислення та механізми співпраці людей: економічні, правові, культурні, релігійні, моральні. Обмежена раціональність людської поведінки та економічна координація. Форми економічного мислення. Місце і роль культури і духовності в сучасних теоріях дослідження ролі людини у суспільному розвитку.

Особливості розвитку людського капіталу в Україні. Зміщення фокусу з посадових обов'язків на навички. Розкриття потенціалу людей за допомогою технологій. Сталий розвиток людини як пріоритетний план у стратегіях розвитку соціальних організацій/соціальних інститутів. Лідерство у світі без меж. Підвищення уваги до ризиків, пов'язаних з людьми.

Концепція системного аналізу з залученням основних шкіл та методів в соціології щодо ролі людини в процесі розвитку людського капіталу. Особливості організації та проведення соціологічних досліджень в Україні щодо людини як головної рушійної сили людського капіталу.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1[С.12-28],2[С.125-158],3[С.36-148].

*Додатковий:*4[С.12-28],5[С.42-150].

*Інтернет-ресурси:*14-20.

Тема 4. Освіта як показник формування людського капіталу в інформаційному суспільстві

Освіта та інтелектуальний потенціал. Рівень та якість освіти. Роль науки у процесі формування людського капіталу. Інтелектуалізація економіки. Діджиталізація економіки. Внесок людського капіталу в економічний розвиток соціальних організацій/соціальних інститутів та країни. Освіта як найважливіше джерело накопичення людського капіталу в інформаційному суспільстві. Інноваційний потенціал, його складові. Індикатори системи освіти, які стимулюють розвиток людського капіталу.

Ключові пріоритети у сфері освіти, пов'язані з розвитком людського капіталу в Україні. Освіта та ринок праці. Значення знань на глобальному рівні та тенденції залучення іноземного людського капіталу.

Метод фокус-групи в контексті методів емпіричної соціології щодо індивідуалізації освітньої підготовки в інформаційному суспільстві. Особливості організації та проведення кількісних соціологічних досліджень щодо впливу людського капіталу на економічне зростання в інформаційному суспільстві. Роль якісних та кількісних методів збору даних у формуванні впливу на людський капітал проблем системи освіти різними соціальними групами.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1[С.12-28],2[С.125-158].

*Додатковий:*4[С.12-28],5[С.142-152].

*Інтернет-ресурси:*14-20.

Тема 5. Здоров'я як показник формування людського капіталу в інформаційному суспільстві

Здоров'я як універсальна цінність людства та найважливіший індикатор інформаційного суспільства. Здоров'я та інтелектуальний потенціал. Здоров'я як найважливіше джерело накопичення людського капіталу.

Державна політика в галузі охорони здоров'я. Ключові пріоритети у сфері охорони здоров'я, пов'язані з розвитком людського капіталу в Україні. Здоров'я як національне багатство країни. Показник стану здоров'я населення.

Методологічні та методичні можливості соціологічного вивчення здоров'я людини/групи та практичного використання як показника формування людського капіталу в Україні. Роль якісних та кількісних методів збору даних у формуванні впливу на людський капітал проблем системи охорони здоров'я соціальними групами.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1[С.12-28],2[С.125-158].

Додатковий: 4[С.112-128],5[С.175-184].

Інтернет-ресурси: 14-20.

Тема 6. Вплив міграційних процесів на формування людського капіталу

Особливості міграційних процесів в Україні. Головні категорії українських мігрантів. Причини міграції. Наслідки міграції. Державна політика в галузі міграційних процесів. Ключові пріоритети у сфері міграційних процесів, що пов'язані з розвитком людського капіталу в Україні.

Сучасні методи збору, обробки й аналізу соціологічної інформації, методики діагностики, експертизи та прогнозування щодо міграційних процесів в Україні. Методологічні та методичні можливості соціологічного вивчення міграційних процесів та практичного використання як показника формування людського капіталу в Україні. Роль якісних та кількісних методів збору даних у формуванні впливу на людський капітал проблем міграційних процесів очима громадян України.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1[С.12-28],2[С.125-158].

Додатковий: 4[С.12-28],5[С.175-184].

Інтернет-ресурси: 14-20.

Тема 7. Сфери застосування людського капіталу

Сфери застосування людського капіталу: кар'єра, зобов'язання, комунікації, дисципліна і звільнення, матеріальні стимули, проектування праці, оцінка результатів праці, система оплати праці, навчання, переміщення, розвиток менеджменту, набір і відбір персоналу. Методи праці керівних кадрів (методи розв'язання функціональних завдань та методи творчої праці) та методи управлінського впливу (адміністративно-розпорядчі, економічні, соціально-психологічні методи). Методи маніпулятивного впливу в системі кадрового менеджменту. Поняття техніки управління персоналом. Основні техніки управління: техніка рамкового управління; техніка управління за допомогою делегування; техніка управління за цілями; техніка системного управління.

Теоретико-методологічна і методична (процедурно-інструментальна) основа емпіричного вивчення сфер застосування людського капіталу в соціології. Особливості співвідношення теоретичних і емпіричних форм та методів соціологічного пізнання. Методологічні проблеми соціологічних досліджень і тенденції розвитку соціологічного знання сфер застосування людського капіталу.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1[С.12-28],2[С.125-168].

Додатковий: 4[С.152-185],5[С.175-184],7[С.8-14].

Інтернет-ресурси: 14-20.

Тема 8. Методи оцінки людського капіталу

Людський капітал у складі національного багатства. Національне багатство. Принципи оцінки людського капіталу. Всесвітній економічний форум (WEF). Складові оцінки людського капіталу. Рейтингові показники вимірювання людського капіталу: Індекс людського капіталу (HCI), Індекс соціального розвитку (SPI), Індекс людського розвитку (HDI), Рейтинг добробуту (LPI). Оцінка людського капіталу академічними установами України.

Соціологічне дослідження в питаннях методології вимірювання людського капіталу в Україні. Людський капітал як об'єкт конкретно-соціологічного аналізу. Оцінка людського капіталу на груповому/індивідуальному рівнях за компонентами: фізичний, психологічний, освітній, творчий, культурний, інтелектуальний, креативний, політичний, комунікативний, професійний капітали, соціум–капітал, капітал безпеки. Використання методів соціологічних досліджень з метою отримання вихідної інформації у стратегії оцінки людського капіталу.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1[С.12-28],2[С.125-168].

Додатковий: 4[С.152-188],5[С.175-184].

Інтернет-ресурси: 14-20.

Тема 9. Стратегічне управління людським капіталом в інформаційному суспільстві

Управління людським капіталом як функція менеджменту. Мета стратегічного управління людським капіталом як визначення напрямку і методів його використання для досягнення цілей соціальної організації/соціального інституту, і, як наслідок, підвищення їхньої вартості та впливу. Основи стратегічного управління людським капіталом. Особливості управління людським капіталом на рівні соціальної організації/соціального інституту. Напрями управління персоналом та аспекти управлінського процесу (техніко-технологічний, організаційно-економічний, правовий, соціально-психологічний, педагогічний). Інноваційне управління людським капіталом.

Стратегія управління людським капіталом як обов'язкова норма, а їхня інтеграція з глобальною стратегією розвитку організації/інституту - необхідна умова для зміцнення його цінностей.

Логіка організації та проведення соціологічного дослідження щодо стратегії управління людським капіталом. Кількісна оцінка впливу різних чинників на розвиток людського потенціалу в Україні. Первинна соціологічна інформація. Опрацювання первинної соціологічної інформації. Форми опрацювання первинної соціологічної інформації (вручну, за допомогою ЕОМ). Використання методів економіко-математичної статистики: простих і комбінованих групувань, розрахунків середніх величин, регресивного, кореляційного і факторного аналізу. Подача опрацьованої інформації (таблиці, графіки, діаграми, рисунки, схеми). Інтерпретація зібраних даних, аналіз, виявлення закономірностей, залежності. Підготовка висновків, розробка рекомендацій.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1[С.12-28],2[С.125-168],3[С.46-249].

Додатковий: 4[С.125-156],5[С.175-184].

Інтернет-ресурси: 14-20.

Тема 10. Індикатори розвитку людського капіталу

Індекс людського розвитку як один із важливих показників управління людським капіталом на рівні держави. Узагальнена система індикаторів: коефіцієнт диференціації індексу розвитку людського потенціалу; коефіцієнт диференціації індексу здоров'я (довголіття); коефіцієнт диференціації індексу освіти; коефіцієнт диференціації індексу доходу; коефіцієнт диференціації індексу смертності; коефіцієнт диференціації рівня професійної освіти.

Рівень добробуту, нерівність та бідність як індикатори розвитку людського капіталу в Україні в системі сучасних методів збору, обробки й аналізу соціологічної інформації, методики діагностики, експертизи та прогнозування. Аналіз показників розвитку людського капіталу на рівні організації/підприємства.

Дослідження в розв'язанні складних завдань і проблем соціології прикладного та/або інноваційного характеру в питаннях особливостей розвитку та факторів впливу на процес формування людського капіталу в Україні.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1[С.102-128],2[С.135-168].

*Додатковий:*4[С.8-94], 5[С.161-169].

Інтернет-ресурси: 14-20.

Тема 11. Управління людським капіталом на державному рівні в інформаційному суспільстві

Держава в системі факторів розвитку людського капіталу. Демократичне врядування як чинник розвитку людського капіталу. Ключові фактори управління людським капіталом: рекрутинг та найм; навчання та адаптація; управління талантами; заробітна плата та бюджетування; аналітика даних; винагороди та пільги; тайм-менеджмент; відстеження абсентеїзму.

Переваги використання управління людським капіталом. Програмне забезпечення управління людським капіталом. Інформаційні системи управління людськими ресурсами (HMIS) та системи управління людськими ресурсами (HRMS). Інструменти для управління підбором персоналу. Неспроможність ринку як підстава для державного втручання. Функції державного сектора, що спрямовані на розвиток людського капіталу. Стратегія громадської участі. Соціальна політика влади як складова розвитку людського капіталу. Роль неурядових некомерційних організацій і об'єднаних територіальних громад в розвитку людського капіталу.

Використання в емпіричній соціології одновимірних шкал (шкала соціальної дистанції (шкала Богардуса), шкали Лайкерта, шкали Степела, шкали Л.Гуттмана, шкали Л.Терстоуна) щодо управління людським капіталом.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1[С.121-127],3[С.126-149].

Додатковий: 4[С.86-95],5[С.87-94].

Інтернет-ресурси: 14-20.

Тема 12. Інвестиції в людський капітал в інформаційному суспільстві

Інвестиції у людський капітал як цілеспрямовані витрати у розвиток людини в грошовій та/або іншій формі. Інвестиції в людський капітал як можливість національній економіці забезпечити потребу в трудових ресурсах в інформаційному суспільстві. Особливості інвестицій у людський капітал. Види інвестицій. Інвестиції в людський капітал упродовж життя. Інвестиції в людський капітал на рівні соціальної організації/соціального інституту. Інвестиції в людський капітал на рівні держави. Формування економічної політики з метою розвитку людського капіталу (податки, державні витрати і бюджет). Державна політика щодо інвестицій. Засоби соціального партнерства як умова підвищення ефективності інвестицій у людський капітал. Забезпечення регіональної та державної інституціональної підтримки.

Сучасні тенденції та проблеми застосування соціологічних досліджень щодо оцінки стану інвестування людського капіталу в Україні: наступність соціологічного пізнання; розширення форм застосування та динамізм.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1[С.12-28],2[С.235-278],3[С.326-349].

Додатковий: 4[С.196-245],5[С.186-195].

Інтернет-ресурси: 14-20.

Тема 13. Міжнародний досвід формування людського капіталу

Міжнародні організації в системі формування та управління людським капіталом. Американський підхід до управління людським капіталом. Європейська модель управління людським капіталом. Японська модель управління людським капіталом. Проблема управління людським капіталом в країнах, що розвиваються. Завдання і основні напрямки розвитку людського капіталу в Україні.

Метод аналізу документальних джерел в соціології, види документів в дослідженні міжнародного досвіду формування людського капіталу. Документ в соціологічних дослідженнях: джерела, які містять інформацію про соціальні факти і явища суспільного життя, про соціальні суб'єкти щодо міжнародного досвіду формування людського капіталу.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1[С.12-28],2[С.125-184],3[С.106-249].

Додатковий: 4[С.173-194],8[С.544-551],12[С.100-207].

Інтернет-ресурси: 14-20.

Тема 14. Перспективні напрями розвитку людського капіталу в інформаційному суспільстві

Глобалізація як виклик для розвитку людського капіталу. Людський капітал як ключовий фактор підвищення конкурентоспроможності національної економіки в інформаційному суспільстві. Людський капітал як актив, що здатний забезпечити отримання конкурентних переваг на основі використання унікальних людських здібностей і можливостей в сучасних умовах інформаційного суспільства. Людський капітал як рушійна сила у розбудові та забезпеченні сталого економічного розвитку. Діджиталізація.

Глобалізація і міжнародне управління людським капіталом. Інформаційні технології, діджиталізація в системі розвитку людського капіталу. Глобальні виклики у сфері управління персоналом. Вплив глобалізації на міжнародний ринок праці. Методи вибору релевантної стратегії управління людським капіталом. Інформаційне забезпечення системи управління людським капіталом. Модель формування автоматизованого комплексу завдань управління людським капіталом. Вибір стратегічних альтернатив. Сучасні тренди у сфері людського капіталу.

Використання соціологічних методів (метод спостереження, соціальний експеримент, метод опитування, тестові процедури) у визначенні основних перспективних напрямів розвитку людського капіталу.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1[С.250-268],2[С.255-368],3[С.376-449].

Додатковий: 4[С.544-551],5[С.386-395],12[С.82-206].

Інтернет-ресурси: 14-20.

5. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основний

1. Герасимчук А.А. Соціологія бізнесу: навч. посіб. для студ. ВНЗ. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2016. 276 с.
2. Гетьман О.О., Шаповал В.М. Економіка підприємства: навчальний посібник. 2-е вид. Київ: Центр учбової літератури, 2018. 488 с.
3. Економічна політика держави : навч. посіб. / Ю. М. Уманців, О. І. Міняйло, Л. В. Лебедева. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2020. 480 с.

Додатковий

4. Мельничук Д.П. Людський капітал: пріоритети модернізації суспільства у контексті поліпшення якості життя населення : монографія / Д.П.Мельничук. Житомир: Полісся, 2015. 564 с.
5. Шкода Т.Н. Людський капітал підприємства: теорія і практика стратегічного управління: монографія/ МОН України. Київ: Світ успіху, 2015. 424 с.

6. Людський капітал 2030. Глобальні навички майбутнього. <https://nqa.gov.ua/news/ludskij-kapital-2030-globalni-navicki-majbutnogo/>
7. *Соціологія: терміни, поняття, персоналії: Навч. словник-довідник для студентів / За ред. В.М. Пічі. 2-ге вид., стер. Л.: Новий Світ-2000, 2004. 476 с.*
8. Шуст Н.Б. DEMOCRATIC CONCEPTS AND THEIR RELATIONSHIP WITH THE COUNTRY BRAND IN THE INTERNATIONAL AREA THROUGH DEMOCRACY INDICES (Демократичні концепції та їх зв'язок з брендом країни на міжнародній арені через індекси демократії) // «Наукові інновації та передові технології» (Серія «Державне управління», Серія «Право», Серія «Економіка», Серія «Психологія», Серія «Педагогіка»): журнал. 2022. №6(8) 2022. С. 544-551. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/ nauka/article/download/1721/1719>
9. Макдональд П. Інвестиції в ТОП-менеджерів. Корпоративні університети та executive MBA / П. Макдональд. URL: www.osvita.org.ua/mba/articles/14.html
10. Шуст Н.Б. Соціологія торгівлі та брендингу як окрема спеціалізація в галузі соціально-поведінкових наук // *Соціальні технології: актуальні проблеми теорії та практики.* 2022, Вип. 94. С. 75-84. URL: <http://soctech-journal.kpu.zp.ua/archive/2022/94/6.pdf>
11. Основи лідерства. Наукові концепції (середина ХХ – початок ХХІ ст.): навч. посіб. / О. О. Нестуля, С. І. Нестуля. Полтава: ПУЕТ, 2016. 375 с.
12. Соціологія глобалізації. Навчальний посібник. / Култаєва М.Д., Прокопенко І.Ф., Радіонова І.О., Троцько Г.В. / За редакцією Култаєвої М.Д. Харків: ХНПУ імені Г.С. Сковороди, 2018. 207 с.
13. *Ніколаєць К.М. Соціальна політика в Україні (у 90-х рр. ХХ ст.) навчальний посібник. Київ: КНТЕУ, 2016. 296 с.*

Інтернет -ресурси

14. Електронна бібліотека Інституту соціології НАН України). URL: http://i-soc.com.ua/institute/el_library.php
15. Фаховий журнал «Соціологія: теорія, методи, маркетинг». URL: <http://dspace.nbu.gov.ua/handle/123456789/5932>
16. Офіційний сайт Українського Інституту соціальних досліджень імені Олександра Яременка. URL: <http://www.uisr.org.ua/>
17. Центр соціальних та маркетингових досліджень SOCIS . URL: <http://socis.kiev.ua/ua/>
18. Центр Разумкова. URL: <http://razumkov.org.ua/>
19. База даних соціологічних досліджень [The European Social Survey \(the ESS\)](http://www.europeansocialsurvey.org/). URL: <http://www.europeansocialsurvey.org/>
20. Офіційний сайт соціологічної асоціації України. URL: <http://www.sau.in.ua>

* Примітка: курсивом зазначені джерела, які наявні в бібліотеці ДТЕУ.